

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/268/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614208874
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5614208874.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 30, IČO: 31 335 004, proti odporcom: 1/ G. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. XX, 2/ M. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. XX, t.č. O. L., H. M. R. J. XX/XB, o zaplatenie 1.368,28 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 4C/264/2014-69 zo dňa 11. marca 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje vo výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania medzi navrhovateľom a odporcom 1/.

Rozsudok okresného súdu vo zvyšnej časti ponecháva nedotknutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi 1/ povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.368,27 eur spolu s 3% úrokom z omeškania od 02.05.2014 do zaplatenia. Konanie voči odporkyňi 2/ postupom podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil na základe späťvzatia návrhu navrhovateľom. Vychádzal zo skutočnosti, že navrhovateľ ako veriteľ a odporca 1/ ako dlžník uzavreli dňa 14.07.2005 zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, na základe ktorej bol odporcom 1/ a 2/ poskytnutý mimoriadny medziúver vo výške 100.000,- Sk, ktorú sumu sa odporcovia zaviazali uhrádzať v mesačných platbách po 700,- Sk do nasparenia 45% cieľovej sumy a zároveň platiť úroky z mimoriadneho medziúveru v mesačných splátkach vo výške 583,- Sk. V dôsledku porušenia povinnosti odporcov 1/ a 2/ splácať úver riadne a včas, navrhovateľ od zmluvy odstúpil. Nakoľko medzi účastníkmi konania nebola sporná ani výška žalovanej sumy, prvostupňový súd si osvojil (§ 120 ods. 3 O.s.p.) ich zhodné skutkové tvrdenia a zaviazal odporcu 1/ na zaplatenie žalovanej čiastky vrátane úroku z omeškania v súlade s ust. § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/99 Z.z. a § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Odporcovi 1/ následne prvostupňový súd povolil určenú sumu splácať v súlade s § 160 ods. 1 O.s.p. v mesačných splátkach po 30 eur, keď zohľadnil, že sú voči nemu preukázateľne vedené viaceré exekučné konania.

Pokiaľ ide o zamietnutie zmluvných úrokov, súd I. stupňa argumentoval, že veriteľovi za poskytnuté peňažné prostriedky prislúcha zmluvný úrok len za dojednanú dobu poskytnutia úveru, čo vyplýva z ust. § 503 Obchodného zákonníka. Nakoľko k zosplatneniu úveru v danej veci došlo listom zo dňa 08.04.2014, uvedeným dňom sú splatné aj úroky istiny úveru, preto po tomto dátume navrhovateľovi zmluvné úroky neprislúchajú. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojitému zaťaženiu a to v podobe úrokov z úveru ako aj úroku z omeškania, čo by spôsobilo značnú nerovnováhu medzi účastníkmi konania. Záverom zdôraznil konštantnú rozhodovaciu prax slovenských súdov v danej otázke a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98, v zmysle záverov ktorého dlžník v omeškaní musí platiť úroky z omeškania.

O trovách konania voči odporcovi 1/ rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 3 O.s.p. tak, že navrhovateľovi priznal plnú náhradu trov konania titulom zaplateného súdneho poplatku za návrh vo výške 82 eur, nakoľko navrhovateľ mal neúspech iba v nepatrnej časti. Zároveň odporcovi trovy povolil splácať v mesačných splátkach po 10 eur pod hrozbou straty výhody splátok.

Napokon odporkyňa 2/ aplikujúc § 146 ods. 1 veta prvá O.s.p. nepriznal náhradu trov konania. Hoci navrhovateľ zavinil zastavenie konania voči nej, odporkyňa 2/ si predmetný procesný nárok neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku, čo do výroku o zamietnutí nároku vo zvyšnej časti a v časti výroku o splatnosti náhrady trov konania podal odvolanie navrhovateľ a domáhal sa jeho zmeny tak, aby odvolací súd priznal navrhovateľovi aj zmluvný úrok a náhradu trov konania uložil odporcovi 1/ zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolateľ nesúhlasil s právnym posúdením týkajúcim sa uplatneného zmluvného úroku, nakoľko z § 503 Obchodného zákonníka nevyplýva zánik nároku na požadovanie úroku po momente splatnosti. Splatnosť určuje časový moment, nie kvantitu. Ustanovuje, kedy treba niečo zaplatiť, nie koľko toho treba zaplatiť. Inými slovami z tohto ustanovenia vyplýva, kedy treba platiť úroky účtované do momentu splatnosti poskytnutých prostriedkov, nevyplýva z neho, že po odstúpení od zmluvy už veriteľ nemá právo na zmluvne dohodnuté úroky. Naopak nárok na požadovanie úroku za poskytnutý úver možno odvodiť z analogického výkladu ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa názoru odvolateľa je teda nepochybné, že povinnosť platiť dohodnutý úrok zaniká až úplným vrátením poskytnutých finančných prostriedkov. Zo záveru súdu I. sa však (v protiklade s uvedeným) dá odvodiť, že navrhovateľ sa využitím práva na odstúpenie sám obral o možnosť požadovať úrok za poskytnutý úver až do jeho úplného zaplatenia. Ak teda dlžník porušil svoju povinnosť, na základe čoho navrhovateľ využil svoje zákonné právo požadovať vrátenie poskytnutého úveru pred dohodnutou dobou splatnosti, zhoršila sa pozícia navrhovateľa, nakoľko prišiel o nárok na zaplatenie ceny peňazí, ktoré dlžníkovi prenechal. Pre dlžníka je teda prakticky výhodnejšie okamžite zmluvu porušiť, nakoľko tak nebude musieť platiť úroky podľa splatnosti zmluvy, ale len do momentu, kedy sa navrhovateľ nebude voči porušovaniu zmluvnej povinnosti brániť. Ako však okresný súd sám uviedol, úrok je odplata za prenechanie finančných prostriedkov na užívanie zo strany veriteľa dlžníkovi, pričom odporca 1/ stále má peniaze od veriteľa požičané, doteraz ich nevrátil, ďalej má možnosť ich užívať, resp. užívať to, čo za ne dostal. Z tohto dôvodu navrhovateľ nevidí jediný dôvod, prečo by nemal mať nárok na zaplatenie úroku z finančných prostriedkov, ktoré mu stále neboli vrátené.

Zároveň odvolateľ poukázal na článok VII bod 6 úverovej zmluvy, v zmysle ktorého odstúpením od zmluvy nezaniká právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia dlhu. Nakoľko z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že sa súd v rámci dokazovania oboznámil aj s obsahom úverovej zmluvy, navrhovateľovi nie je zrejmé, z akých dôvodov sa súd rozhodol neaplikovať na zmluvný vzťah dohodnutú zmluvnú podmienku. Pokiaľ by súd túto zmluvnú podmienku skúmal z hľadiska jej neprijateľnosti, navrhovateľ poukazuje na znenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého neprijateľnou zmluvnou podmienkou nie je zmluvné dojednanie, ktoré sa týka hlavného predmetu plnenia a je dané určito, jasne a zrozumiteľne, alebo bolo individuálne dojednané. Predmetom plnenia v súdnej veci je však poskytnutie/vrátenie peňažných prostriedkov a zaplatenie úrokov, bezpochyby sa teda dotknuté zmluvné dojednanie týka hlavného predmetu plnenia. Pokiaľ okresný súd poukázal na prax slovenských súdov, neuviedol jediné konkrétne rozhodnutie. Rozsudok Najvyššieho súdu bol interpretovaný nesprávne, nakoľko pojednáva o úrokoch z omeškania, pričom Najvyšší súd inštančne nižšiemu súdu vytkol, že neskúmal z čoho si navrhovateľ príslušenstvo uplatnil.

Napokon navrhovateľ nevidí žiadny dôvod na umožnenie náhrady trov v splátkach. Priznané trovy predstavujú 82 eur, čo nie je vysoká suma, ktorú by bolo potrebné splácať v splátkach. Navrhovateľ súdny poplatok zaplatil na základe výzvy jednorázovo, mal v konaní úspech, má preto právo na náhradu týchto trov.

V písomnom vyjadrení k odvolaniu odporca 1/ žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, nakoľko v plnej miere chráni spotrebiteľa. Zdôraznil, že plnenie splátkami považuje vzhľadom na svoju osobnú situáciu - vážny zdravotný úraz, v dôsledku ktorého jeho príjem predstavuje invalidný dôchodok v sume 198 eur, z ktorého je strhávaných 75 eur na exekúcie - za jediný možný spôsob úhrady súdom určeného dlhu.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom

v § 212 ods. 1,2 písm. b/ O.s.p. (z tohto titulu nedotknutým ponechal odvolaním nedotknuté samostatné výroky o priznaní žalovanej istiny s príslušenstvom, o zastavení konania voči odporcyni 2/ a úprave trov konania voči nej) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom rozsahu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 O.s.p.

Právo na určitú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je neoddeliteľnou súčasťou základného práva na spravodlivý súdny proces, resp. ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu. V danej spojitosti platí, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti je daný okolnosťami každej veci, pričom sa nevyžaduje, aby súd dal špecifickú odpoveď na každý argument účastníka konania, ale len na taký, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

Z opísaného aspektu je opodstatnenou odvolacia námietka, že sa prvostupňový súd náležite (resp. vôbec) nevyporiadal s existenciou (explicitne tvrdenu už v návrhu na čl. 1 spisu) zmluvného ustanovenia/dojednania v zmysle ktorého odstúpením od zmluvy nezaniká právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky. Ide totiž o zásadnú okolnosť právneho posúdenia danej veci, na ktorú musí konajúci súd dať odpoveď a tým naplniť účel daného súdneho konania - odstrániť stav právnej neistoty medzi účastníkmi konania v predmetnej otázke.

Odvolací súd poznamenáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 476/2012 odmietol sťažnosť smerujúcu proti záverom všeobecných súdov, v zmysle ktorých má veriteľ nárok na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba „do dňa, kedy prehlásil úver za predčasne splatný s tým, že po tomto termíne žalobcovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale iba úroku z omeškania v súlade s ust. § 369 Obchodného zákonníka“ (pozri tiež R 59/1998, z právnej vety ktorého vyplýva, že veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania). Uvedený záver (t.j. že nárok na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru zaniká prehlásením o predčasnej splatnosti úveru) však aplikačná prax viaže na inštitút spotrebiteľskej ochrany (nie na prípad iného zmluvného vzťahu riadiaceho sa, okrem iného aj namietaným ustanovením čl. VII bod 6 úverovej zmluvy). Takýto východiskový postulát (existenciu spotrebiteľského vzťahu) však napadnuté rozhodnutie neobsahuje, keďže okresný súd posudzovaný zmluvný vzťah neposúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere (zrejme vzhľadom na negatívne vymedzenie právnych vzťahov, ktoré zákon o spotrebiteľských úveroch neumožňuje považovať za spotrebiteľské úvery). Zároveň však dotknutý zmluvný vzťah neposúdil ani ako spotrebiteľský vzťah v širšom zmysle. Napriek tomu však v závere svojho odôvodnenia argumentuje, že by dvojnásobné zaťaženie zmluvným úrokom a úrokom z omeškania bolo na ťarchu spotrebiteľa. Takémuto odôvodneniu je potrebné vytknúť nekonzistentosť v jeho záveroch a nadväzne nespreskúmateľnosť.

Ozrejmienie a ustálenie opísaných sporných okolností (charakter posudzovaného právneho vzťahu a nadväzne otázka aplikácie čl. VII bod 6 úverovej zmluvy) bude preto úlohou prvostupňového súdu v následnom postupe.

Vzhľadom na čiastočné zrušenie rozhodnutia v merite veci vo vzťahu k odporcovi 2/, musel byť zrušený i závislý (nadväzujúci) výrok o náhrade trov konania voči tomuto odporcovi. Z hľadiska procesnej ekonómie je možné možné/vhodné (už v tomto štádiu) uviesť, že odvolacie tvrdenie o jednorázovej úhrade trov navrhovateľom, resp. o jeho procesnom úspechu nie je (bez ďalšieho) z pohľadu aplikácie § 160 ods. 1 O.s.p. určujúce. Zároveň je však zjavné, že predmetná odvolacia argumentácia bola predostretá z dôvodu, že zásadné skutočnosti (príjmová, výdajová, celková osobná a majetková situácia odporcu 1), pre ktoré okresný súd povolenie splátok umožnil, v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol/nekonzkretizoval. Navrhovateľ preto voči nim náležite ani protiargumentovať nemohol.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.